

6. Kozhevnikova L. Formuvannia optymalnoi struktury koordynatsiinykh zdibnostei studentiv pedahohichnykh spetsialnostei / L. Kozhevnikova, S. Fedorchak, H. Vankova // *Moloda sportyvnna nauka Ukrainy: zb. nauk. prats v haluzi fiz. kult. ta sportu*, 2009, T. 2. - S. 59-63.
7. Kuznietsova O.T. Fyzychna i rozumova pratsezdattnist studentiv z nyzkym rivnem fizychnoi pidhotovlenosti: Avtoref. dys. ... kand. nauk fiz. vykh.: 24.00.02 / Olena Tymofiivna Kuznietsova; Lvivskiy derzh. un-t fizychnoi kultury. - Lviv, 2005. - 23 s.
8. Nikolaiev S. Vikova dynamika upravlinnia rukhamy za parametramy prostoru, chasu i zusyllia / S. Nikolaiev // *Fyzyczne vykhovannia, sport i kultura zdorovia u suchasnomu suspilstvi*. - 2008. - T. 2. - S. 197-201
9. Osoblyvosti profesiino-prykladnoi fizychnoi pidhotovky studentiv vshchyykh pedahohichnykh navchalnykh zakladiv [Elektronnyi resurs] / P. Shmyhov // *Pedahohika, psykholohiia ta med.-biol. probl. fiz. vykh. i sportu*. - 2006. - № 10. - S. 142-145.
10. Pylypei L.P. Teoretyko-metodychni osnovy profesiino-prykladnoi fizychnoi pidhotovky studentiv vshchyykh navchalnykh zakladiv: Avtoref. dys. ... dokt. nauk fiz. vykh.: 24.00.02 / L.P. Pylypei; Natsionalnyi universytet fizychnoho vykhovannia i sportu Ukrainy. - Kyiv, 2011. - 41 s.
11. Profesiina pidhotovka studentiv pedahohichnykh navchalnykh zakladiv: Metod. rekomendatsii dlia vykladachiv fizychnoho vykhovannia i slukhachiv PK / uklad. V.K. Davyhora. - Izmail: Izmailskiy DPI, 1998. - 40 s.
12. Tserkovna O.V. Profesiino-prykladna fizychna pidhotovka studentiv tekhnichnykh vshchyykh navchalnykh zakladiv na osnovi faktornoї struktury yikh rukhovoi ta psykhofiziolohichnoi pidhotovlenosti: Avtoref. dys. ... kand. nauk fiz. vykh.: 24.00.02 / Olena Viktorivna Tserkovna; Kharkivska derzh. akademiia fiz. kultury. - Kh., 2007. - 21 s.

DOI 10.31392/UDU-nc.series15.2023.11(171).17
УДК: 373.2:37.018.1(075.8)- 796:372.2-057.874

*Замрозевич-Шадрина С. Р., доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри початкової освіти
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ
Хацаюк О. О., вихователь-методист I категорії
Комунального закладу «Дошкільний навчальний заклад №18» комбінованого типу, м. Харків
Титович А. О., кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
доцент кафедри спортивних дисциплін і фізичного виховання
Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, м. Суми
Головченко О. І., кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
доцент кафедри спортивних дисциплін і фізичного виховання
Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, м. Суми
Газасєв В. Н., Заслужений тренер України,
заслужений майстер спорту України з богатирського багатоборства,
старший викладач кафедри фізичного виховання і спорту
Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного, м. Запоріжжя
Магула О. С., старший викладач кафедри фізичного виховання і спорту
Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного, м. Запоріжжя*

АПРОБАЦІЯ ПРОГРАМИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ БАТЬКІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНИКІВ В УМОВАХ ВОЄНОГО СТАНУ

В процесі дослідно-аналітичної роботи членами науково-дослідної групи встановлено, що актуальним питанням формування готовності батьків до організації заходів всебічного, гармонійного та фізичного розвитку дошкільників в умовах воєнного стану присвячено недостатню кількість наукових праць. Це підкреслює актуальність, своєчасність та практичну складову обраного напрямку наукової розвідки.

Головною метою дослідження є коригування та апробація експериментальної програми формування готовності батьків до організації системи фізичного розвитку дошкільників в умовах воєнного стану. Методи дослідження: абстрагування, аналіз і синтез, індукція і дедукція, моделювання, математично-статистичні (кореляційного аналізу, факторного аналізу, шкалювання).

В результаті емпіричного дослідження членами науково-дослідної групи здійснено коригування та апробація експериментальної програми формування готовності батьків до організації системи фізичного розвитку дошкільників в умовах воєнного стану. Перспективи подальших досліджень у обраному напрямі наукової розвідки передбачають розроблення програми фізичного та гармонійного розвитку школярів молодших класів в умовах воєнного стану.

Ключові слова: *батьки, безпечні локації, воєнний стан, готовність, дошкільники, експеримент, методика, програма, самоосвіта, саморозвиток, система, теоретична підготовленість, фізичний розвиток*

Zamrozevych-Shadrina Svitlana, Khatsaiuk Oxana, Tytovych Andrii, Holovchenko Oleksii, Hazaiev Valerii, Mahula Oleksandr. *Approbation of the program of formation of parents' readiness to organize the system of physical development of preschoolers in the conditions of martial law. In the process of research and analytical work by the members of the research group, it was established that insufficient number of scientific papers are devoted to the urgent issue of forming the readiness of*

parents to organize activities for the comprehensive, harmonious and physical development of preschoolers in the conditions of martial law. This emphasizes the relevance, timeliness and practical component of the chosen direction of scientific research. In turn, the developed competencies of parents of preschoolers in the future will ensure a high-quality and effective organization of the system of physical development of children of the studied category in accordance with modern scientific concepts of comprehensive and harmonious personality development.

The main goal of the study is the adjustment and approval of the experimental program for the formation of the readiness of parents to organize the system of physical development of preschoolers in the conditions of martial law. Research methods: abstraction, analysis and synthesis, induction and deduction, modeling, mathematical and statistical (correlation analysis, factor analysis, scaling).

As a result of the empirical study, the members of the research group adjusted and approved the experimental program for the formation of parents' readiness to organize the system of physical development of preschoolers in the conditions of martial law. Prospects for further research in the chosen direction of scientific intelligence include the development of a program of physical and harmonious development of junior schoolchildren under martial law.

Keywords: parents, safe locations, martial law, readiness, preschoolers, experiment, method, program, self-education, self-development, system, theoretical preparedness, physical development

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Результати аналітичного огляду стану здоров'я, а також наявного рівня фізичного розвитку дошкільників свідчить про необхідність внесення коректив у програми їхнього рухового удосконалення. Тривалий карантин спричинений пандемією коронавірусної хвороби, збройна агресія росії – все це є негативними чинниками, що сповільнюють процес рухового удосконалення представників досліджуваної категорії.

На наш погляд, враховуючи реалії сьогодення дієвими напрямками вирішення окресленої проблематики є модернізація існуючих програм фізичного розвитку дошкільників, а також учнів та учениць молодших класів відповідно до вимог та викликів сьогодення. Крім цього, опанування батьками дошкільників (учнів та учениць молодших класів) основами методики фізичного розвитку індивіда із урахуванням статі та віку – сприятиме ефективному фізичному та гармонійному їхньому розвитку, що на сьогодні є першочерговим завданням та актуальним напрямом наукової розвідки.

Дослідження виконано відповідно до: **планів науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт:** кафедри фахових методик і технологій початкової освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника; кафедри спортивних дисциплін і фізичного виховання, Сумського державного педагогічного університету; плану методичної роботи Комунального закладу «Дошкільний навчальний заклад №18» комбінованого типу (м. Харків), а також профільних кафедр закладів вищої освіти відповідно до договорів про міжкафедральну співпрацю (ініціативний науковий проєкт «Physical development of preschoolers»).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В процесі дослідно-аналітичної роботи (1 етап) нашу увагу привернули наукові праці учених: Г. В. Беленької, О. Богиніч, З. Борисової [1], С. Литвиненко [8], О. Демиденко [4], Н. Гавриш, В. Рагозіна, С. Васильєва [2], Т. Pirozhenko, I. Soroka [10] та інших фахівців обраного напрямку наукової розвідки (Г. Беленької, О. Богиніч, А. Богуша, К. Демчик, Л. Соловйової, Н. Черепань, М. Усаньової, О. Шиян) – у яких висвітлені актуальні питання формування готовності дошкільнят до навчання у молодшій школі.

Не менш наукомісткими, цікавими за своїм змістом та сутнісними характеристиками є напрацювання: О. Рудіка, І. Молодушкіної [12], Н. Каньоси [6], Т. Кочубей, В. Кузя, Л. Іщенко [7], С. Шкарлета [15], Є. Підчасова [11] та інших учених і практиків (І. Байрак, О. Безносюка, Г. Герила, Д. Похілька, О. Хацаюк) – у яких розкриваються особливості організації системи психолого-педагогічного супроводу батьків дошкільників в реаліях сьогодення.

Заслужують уваги наукові праці: А. Чеверди [13], О. Горбенко, О. Шкуропацької [3], Ю. Маланій [9], С. Р., Замрозевич-Шадріної, О. Хацаюк, Р. Сіренко, Н. Гончар, О. С. Нестерова [5], Н. Черепань [14] та інших учених і практиків (О. Аніщенко, О. Вознюк, Л. Петухової, І. Прокопенка, А. Суцєнка) – у яких розкрито особливості використання на практиці сучасних та ефективних педагогічних моделей (технологій), педагогічних умов, методик, програм, що забезпечує фізичний та гармонічний розвиток дошкільників (особистості).

Беручи до уваги вище викладене, доцільно констатувати, що актуальним питанням формування готовності батьків до організації заходів всебічного, гармонійного та фізичного розвитку дошкільників в екстремальних умовах сьогодення присвячено недостатню кількість наукових праць. Це підкреслює актуальність, своєчасність та практичну складову обраного напрямку наукової розвідки.

Мета статті. Головною метою дослідження є коригування та апробація експериментальної програми формування готовності батьків до організації системи фізичного розвитку дошкільників в умовах воєнного стану.

Для досягнення мети дослідження планувалося вирішити наступні завдання:

4) здійснити аналіз науково-методичної літератури у напрямі формування готовності дошкільнят до навчання у молодшій школі;

5) провести аналіз спеціальної та довідкової літератури у напрямі організації системи психолого-педагогічного супроводу батьків дошкільників;

6) здійснити моніторинг наявних ефективних педагогічних моделей (технологій), педагогічних умов, методик, програм, які забезпечують фізичний та гармонічний розвиток дошкільників;

Методи дослідження: абстрагування, аналіз і синтез, індукція і дедукція, моделювання, математично-статистичні (кореляційного аналізу, факторного аналізу, шкалювання) тощо. В процесі дослідно-аналітичної роботи також використано досвід організації системи фізичного, духовного та гармонійного розвитку особистості.

Виклад основного матеріалу дослідження. З метою якісного відпрацювання поставлених перед нами завдань, а

також досягнення головної мети, на початку дослідження було створено дві науково-дослідних групи (НДГ) під загальним керівництвом д.п.н., проф. С. Замрозевич-Шадріної та ЗТУ Ол. Хацяюка, а саме:

1) НДГ 1 науково-методичного та теоретичного супроводу у складі: Ок. Хацяюк, Р. Сіренко, Н. Гончар, О. Нестеров;

2) НДГ 2 організації, коригування та апробації експериментальної програми формування готовності батьків до організації системи фізичного розвитку дошкільників в умовах воєнного стану [5 с. 68-71] у складі: Ок. Хацяюк, А. Титович, О. Головченко, В. Газаєв, О. Магула.

Надалі, членами НДГ 2 здійснено коригування експериментальної програми [5 с. 68-71] (другий етап), а також здійснено відбір кандидатів на участь в педагогічному експерименті з числа батьків дошкільників, а також дітей. Необхідно відмітити, що всі учасники дослідження дали згоду на обробку персональних даних та участь в педагогічному експерименті.

У динаміці третього етапу членами НДГ 2 організовано педагогічний експеримент. Мета експерименту: здійснити апробацію експериментальної програми формування готовності батьків до організації системи фізичного розвитку дошкільників в умовах воєнного стану.

Незалежні змінні: педагогічні умови формування готовності батьків до організації системи фізичного розвитку дошкільників в умовах воєнного стану. Залежна змінна: рівень сформованості теоретичних знань та практичних умінь батьків в організації системи усестороннього фізичного і гармонійного розвитку дошкільників в реаліях сьогодення.

Учасники експерименту: батьки дошкільників, а також вихованці Комунального закладу «Дошкільний навчальний заклад №18» комбінованого типу (м. Харків). З урахуванням індивідуально-типологічних особливостей та рівня фізичного розвитку представників досліджуваної категорії, а також рівня сформованості теоретичних знань (практичних умінь) батьків дошкільників у напрямі усестороннього фізичного та гармонійного розвитку особистості (дитини) членами НДГ було обрано для дослідження (див. табл. 1):

Таблиця 1

Категорії осіб, які прийняли участь в педагогічному експерименті з апробації експериментальної програми формування готовності батьків до організації системи фізичного розвитку дошкільників в умовах воєнного стану

Категорія осіб (учасників дослідження)	Кількість осіб, які прийняли участь в експерименті		
	всього	Контрольна група	Експериментальна група
1. Батьки вихованців (дошкільників) «Дошкільного навчального закладу №18» комбінованого типу (м. Харків)	92	Кг 1, n=42 осіб	Ег 1, n=50 осіб
2. Вихованці (дошкільники) «Дошкільного навчального закладу №18» комбінованого типу (м. Харків)	75	Кг 2, n=36 осіб	Ег 2, n=39 осіб

З огляду на аналіз даних експерименту доцільно виділити три основних типи завдань: опис даних; встановлення збігів характеристик двох груп; встановлення розбіжностей характеристик двох груп. Необхідно виділити, що представники Кг 1 та Ег 1 суттєво не розрізнялися за рівнем сформованості теоретичних знань та практичних навичок організації системи фізичного розвитку дітей в реаліях сьогодення, а представники Кг 2 та Ег 2 – суттєво не розрізнялися за рівнем розвитку основних фізичних якостей (сили, швидкості, витривалості), завдяки чому була забезпечена однорідність складу груп на початку проведення педагогічного експерименту.

Надалі (другий блок третього етапу) з дотриманням теоретичних положень членами НДГ 2 було проведено дослідно-експериментальну роботу (у три етапи: константувальний, формувальний та контрольний).

Перший «константувальний етап» зазначеного вище виду роботи був спрямований на аналіз рівня теоретичних знань та практичних умінь батьків вихованців «Дошкільного навчального закладу №18» комбінованого типу (м. Харків) у напрямі організації ними системи фізичного та гармонійного розвитку особистості (дітей), а також визначення наявного рівня сформованості основних фізичних якостей дошкільників. У подальшому нами здійснено розподіл представників досліджуваних категорій до Кг 1, 2 та Ег 1, 2; визначення рівня сформованості теоретичних знань та практичних умінь батьків, а також визначення рівня сформованості основних фізичних якостей дошкільників шляхом проведення константувального зрізу; порівняння статистичних даних Кг 1, 2 та Ег 1, 2.

На другому «формувальному етапі» наукового дослідження (із представниками Ег 1, 2) нами реалізовані організаційно-педагогічні умови, визначено алгоритми майбутньої навчально-виховної діяльності, а також розроблено, скореговано та теоретично обґрунтовано експериментальну програму формування готовності батьків до організації системи фізичного розвитку дошкільників в умовах воєнного стану. Необхідно виділити, що у представників Кг 1, 2, які прийняли участь у дослідно-експериментальній роботі, процес відбувався – традиційно.

Третій «контрольний етап» емпіричного дослідження передбачав порівняння рівнів сформованості перелічених вище досліджуваних складників у представників Кг 1, 2 та Ег 1, 2. На цьому етапі проведено: узагальнення результатів педагогічного експерименту та відпрацьовані висновки щодо сформованості теоретичних знань та практичних навичок організації системи фізичного розвитку дітей в реаліях сьогодення (представники Кг 1 та Ег 1); визначення рівня розвитку основних фізичних якостей: сили, швидкості, витривалості (представники Кг 2 та Ег 2).

Розглянемо результати константувального етапу емпіричного дослідження (у порядковій шкалі). Діагностику рівня сформованості досліджуваних показників у представників Кг 1, 2 та Ег 1, 2 наведено у табл. 2, 3.

За проведеними розрахунками із використанням пакетів математико-статистичної обробки результатів (Statistica for Windows) отримані наступні результати.

У процесі порівняння Кг 1 та Ег 1 до початку експерименту емпіричне значення критерію χ^2 склало 0,1487, критичне – 7,813; у процесі порівняння Кг 2 та Ег 2 до початку експерименту емпіричне значення критерію χ^2 склало 0,1488, критичне – 7,814. Оскільки емпіричне менше за критичне, то характеристики порівнюваних груп збігаються на рівні значущості 0,05. На підставі вище викладеного доцільно констатувати, що обидві групи є статистично подібними (умови для проведення константувального експерименту – витримана).

На контрольному етапі експерименту визначено рівень сформованості досліджуваних показників у Кг 1, 2 та Ег 1, 2; здійснено порівняння груп за статистичним критерієм, а також аналіз отриманих експериментальних даних.

Після вивчення стану сформованості досліджуваних показників у Кг 1, 2 та Ег 1, 2 наприкінці педагогічного експерименту членами НДГ 2 отримані наступні результати. У процесі порівняння Кг 1 та Ег 1 до початку експерименту та Кг 1 наприкінці його завершення емпіричне значення критерію χ^2 склало 3,706, критичне – 7,811; у процесі порівняння Кг 2 та Ег 2 до початку експерименту та Кг 2 наприкінці його завершення емпіричне значення критерію χ^2 склало 3,708, критичне – 7,814. Оскільки емпіричне менше за критичне, то характеристики порівнюваних груп збігаються на рівні значущості 0,05. Зроблено статистично обґрунтований висновок, що обидві групи є статистично схожими.

Таблиця 2

Результати сформованості теоретичних знань та практичних умінь батьків дошкільників у напрямі усестороннього фізичного та гармонійного розвитку особистості (дитини) у представників Кг 1 та Ег 1

Рівень	Контрольна група 1 (n=42 осіб)		Експериментальна група 1 (n=50 осіб)	
	до початку експерименту (осіб)	після закінчення експерименту (осіб)	до початку експерименту (осіб)	після закінчення експерименту (осіб)
дуже високий	-	2	-	7
високий	2	5	3	9
середній	5	8	7	21
низький	35	27	40	13

Таблиця 2

Результати рівня фізичного розвитку представників Кг 2 та Ег 2 у динаміці педагогічного експерименту

Рівень	Контрольна група 2 (n=36 осіб)		Експериментальна група 2 (n=39 осіб)	
	до початку експерименту (осіб)	після закінчення експерименту (осіб)	до початку експерименту (осіб)	після закінчення експерименту (осіб)
дуже високий	-	-	-	2
високий	-	1	-	8
середній	9	12	11	19
низький	27	23	28	10

У процесі порівняння Кг 1 та Ег 1 наприкінці педагогічного експерименту членами НДГ 2 встановлено, що емпіричне значення критерію χ^2 дорівнює 13,7791, критичне – 7,806; у свою чергу, в процесі порівняння Кг 2 та Ег 2 наприкінці педагогічного експерименту членами НДГ 2 встановлено, що емпіричне значення критерію χ^2 складає 13,7793, критичне – 7,809. Достовірність розбіжностей характеристик порівнюваних груп становить 95 %. Зроблено статистично обґрунтований висновок, що обидві групи є статистично різні.

У процесі порівняння Ег 1 до початку експерименту з Ег 1 після його завершення з'ясовано, що емпіричне значення критерію χ^2 дорівнює 25,6041, критичне – 7,809; крім цього, у процесі порівняння Ег 2 до початку експерименту з Ег 2 наприкінці педагогічного експерименту з'ясовано, що емпіричне значення критерію χ^2 дорівнює 25,6028, критичне – 7,801. Достовірність розбіжностей характеристик порівнюваних груп становить 95 % (обидві групи є статистично різні).

Отже, усі умови для проведення педагогічного експерименту були витримані, а в Ег 1, 2 спостерігалася позитивна динаміка підвищення досліджуваних показників (результати діагностування сформованості готовності батьків (представників Кг 1 та Ег 2) до організації системи фізичного розвитку дошкільників в умовах воєнного стану надано на рис. 1; динаміку рівня фізичного розвитку представників Кг 2 та Ег 2 упродовж педагогічного експерименту надано на рис. 2).

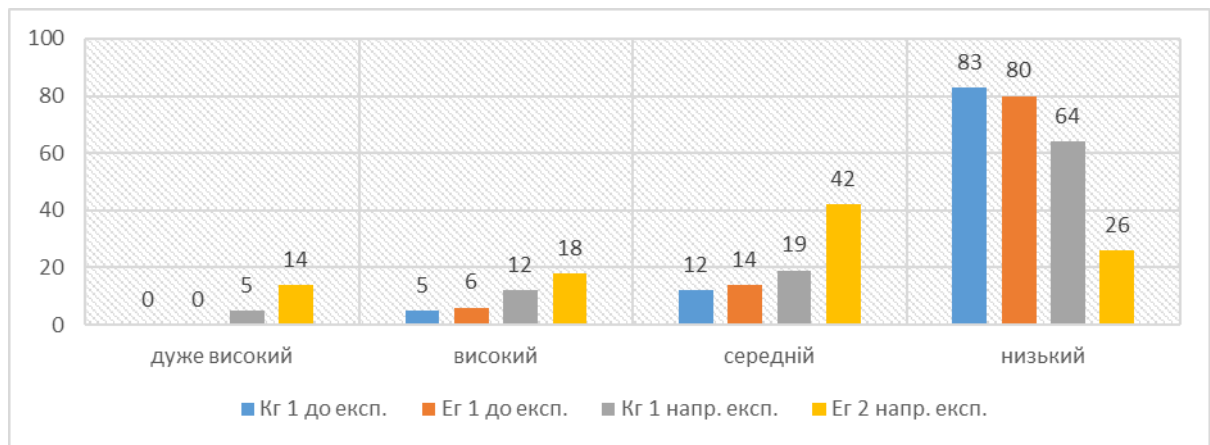

Рис. 1. Результати діагностування сформованості готовності батьків (представників Кг 1 та Ег 2, упродовж педагогічного експерименту) до організації системи фізичного розвитку дошкільників в умовах воєнного стану (у %)

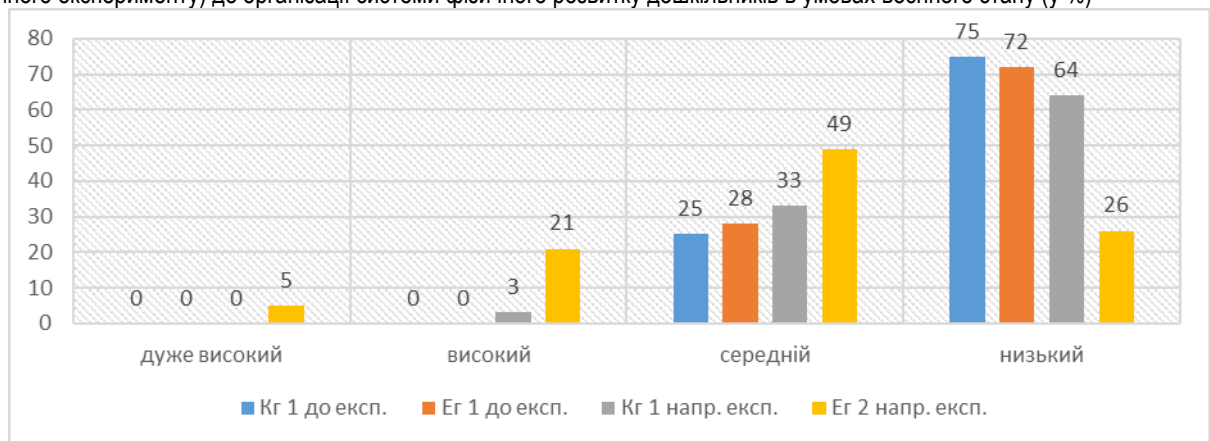

Рис. 2. Динаміка рівня фізичного розвитку представників Кг 2 та Ег 2 упродовж педагогічного експерименту (у %)

Аналіз емпіричних даних засвідчив позитивну динаміку сформованості досліджуваних показників у представників Ег 1, 2. Членами НДГ 2 встановлено, що в ході педагогічного експерименту значно зменшилася кількість представників Ег 1 (2) із низьким рівнем сформованості на 54 % (46 %), водночас збільшилася кількість представників Ег 1 (2), які мають дуже високий рівень сформованості досліджуваних показників на 14 % (5), а також високий рівень – Ег 1 на 12 % та Ег 2 на 21 %. У представників Кг 1, 2 зазначені вище зміни виражені несуттєво (див табл. 2, 3 та рис. 1, 2).

Таким чином, поставлені перед нами завдання виконанні, а головна мета дослідження – досягнута.

Висновки і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. В результаті емпіричного дослідження членами науково-дослідної групи скорегована та апробована експериментальна програма формування готовності батьків до організації системи фізичного розвитку дошкільників в умовах воєнного стану. Зазначена вище експериментальна програма реалізована у три основних етапи: перший – підготовчий етап, який складається з двох блоків (теоретично-діагностичного та практичного); другий – формуючий етап; третій – константувальний етап (із відповідним навчально-методичним та технічним забезпеченням).

В процесі самоосвіти та саморозвитку в учасників педагогічного експерименту (батьків дошкільників) сформовані теоретичні знання та практичні навички організації системи фізичного розвитку індивіда із урахуванням вікових особливостей та статі. Аналізуючи отримані наприкінці педагогічного експерименту результати доцільно констатувати, що зазначена вище експериментальна програма забезпечила якісний фізичний та гармонійний розвиток дошкільників, що сприяє створенню надійного резерву захисників та захисниць України. Необхідно виділити, що ключовими положеннями експериментальної програми є: вибір батьками безпечних локацій, а також сформовані компетентності у напрямі організації ними системи гармонійного та фізичного розвитку особистості (дитини).

Результати емпіричного дослідження впроваджені у систему фізичного розвитку (фізичної культури) дошкільників Комунального закладу «Дошкільний навчальний заклад №18» комбінованого типу міста Харкова. Окремі результати педагогічного експерименту впроваджені у зміст навчальних дисциплін закріплених за кафедрою початкової освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (місто Івано-Франківськ).

Перспективи подальших досліджень у обраному напрямі наукової розвідки передбачають розроблення програми фізичного та гармонійного розвитку школярів молодших класів в умовах воєнного стану.

Література

1. Беленька Г.В., Богінч О.Л., Борисова З.Н. Підготовка вихователя до розвитку особистості дитини в дошкільному віці : монографія (за заг. ред. І.І. Загарницької). Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. 310 с.

2. Гавриш Н., Рагозіна В., Васильєва С. Виховуємо і розвиваємо дитину раннього віку : навчально – методичний посібник. Кропивницький : «Імекс ЛТД», 2021. 144 с.
  3. Горбенко О., Шкуропацька О. Методика розвитку здатності до управління часовими, просторовими і силовими параметрами рухів у дітей старшого дошкільного віку. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. Київ, 2022. – Вип. 10 (155). С. 57-61.
  4. Демиденко О. 10 порад батькам майбутніх першокласників. Педагогічна майстерня. Харків, 2015. – Вип. 12. С. 29-30.
  5. Замрозевич-Шадрина С.Р., Хацаюк О.О., Сіренко Р.Р., Гончар Н.П., Нестеров О.С. Формування готовності батьків до організації заходів фізичного розвитку дошкільників в реаліях сьогодення. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. Київ, 2023. – Вип. 8 (168). С. 65-73.
  6. Каньоса Н.Г. Теорія та методика співпраці ДНЗ з родинами : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: КПНУ ім. Івана Огієнка, 2015. 121 с.
  7. Кочубей Т., Кузь, В. Іщенко Л. Психолого-педагогічний супровід формування особистості дошкільника : колективна монографія (за заг. ред. В. Кузя). Умань : ВПЦ «Візаві», 2017. 212 с.
  8. Литвиненко С.С. Школа майбутнього першокласника. Дошкільний навчальний заклад. Київ, 2012. – Вип. 11. С. 2-5.
  9. Маланій Ю. Корекція фізичного стану дітей 5-6 років які займаються гімнастикою в спортивних школах. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. Київ, 2023. – Вип. 5 (164). С. 90-94.
  10. Pirozhenko T., Soroka I. (2018). Tendency and Dynamics of Communicative-Speech Development of a Preschool Age Child. *Psycholinguistics : [collection of scientific works State Higher Educational Establishment «Pereyaslav-Khmelnytskyi state pedagogical university named after Hryhoriy Skovoroda»]*. Pereyaslav-Khmelnytskyi: FOP Dombrovska Ya. M. 24(1). P. 289–303. DOI: 10.31470/2309-1797-2018-24-1
  11. Підчасов Є.В. Стресові стани дитини під час війни. Особистість, Суспільство, Війна. Харків, 2022. – Вип. 4. С. 93-95.
  12. Рудік О.А., Молодушкіна І.М. Взаємодія ДНЗ та сім'ї : навчально-методичний посібник. Харків : Вид. група «Основа», 2013. 222 с.
  13. Чеверда А.О. Вплив фітнес-занять з елементами спортивних танців на розвиток координаційних здібностей дітей 6-8 років. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. Київ, 2020. – Вип. 2 (122). С. 183-186.
  14. Черепаня Н.І. Організаційно-педагогічні умови підготовки дітей до школи : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08. Одеса, 2006. 20 с.
  15. Шкарлет С.М. Освіта України в умовах воєнного стану. Інноваційна та проектна діяльність : наук-методичний збірник. Київ-Чернівці: Видавництво «Букрек», 2022. 140 с.
- References
1. Belenka G.V., Bohinich O.L., Borysova Z.N. Preparation of the educator for the development of the child's personality in preschool age: monograph (under the general editorship of I.I. Zagarnytska). Kyiv: Publishing House of M.P. Dragomanov State University of Applied Sciences, 2009. 310 p.
  2. Havrysh N., Ragozina V., Vasylieva S. Raising and developing a child of an early age: educational and methodological manual. Kroppivnytskyi: Publishing House "Imex LTD", 2021. 144 p.
  3. Horbenko O., Shkuropatska O. Methodology for the development of the ability to control temporal, spatial and force parameters of movements in children of older preschool age. *Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series № 15. Scientific and Pedagogical problems of Physical culture (Physical culture and Sports)*. Kyiv, 2022. – Issue 10 (155). P. 57-61.
  4. Demydenko O. 10 tips for parents of future first graders. *Pedagogical workshop*. Kharkiv, 2015. – Issue 12. P. 29-30.
  5. Zamrozevych-Shadrina S.R., Khatsaiuk O.O., Sirenko R.R., Gonchar N.P., Nesterov O.S. Formation of parents' readiness to organize activities for the physical development of preschoolers in today's realities. *Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series № 15. Scientific and Pedagogical problems of Physical culture (Physical culture and Sports)*. Kyiv, 2023. – Issue 8 (168). P. 65-73.
  6. Cañosa N.G. Theory and methods of cooperation of the National Health Service with families: educational and methodological manual. Kamianets-Podilskyi: KPNU named after Ivan Ohienko, 2015. 121 p.
  7. Kochubey T., Kuz, V. Ishchenko L. Psychological and pedagogical support for the formation of a preschooler's personality: collective monograph (under the general editorship of V. Kuzy). Uman: Publishing House "Vizavi", 2017. 212 p.
  8. Lytvynenko S.S. The school of the future first grader. *Preschool educational institution*. Kyiv, 2012. – Issue 11. P. 2-5.
  9. Malaniy Yu. Correction of the physical condition of children 5-6 years' old who are engaged in gymnastics in sports schools. *Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series № 15. Scientific and Pedagogical problems of Physical culture (Physical culture and Sports)*. Kyiv, 2023. – Issue 5 (164). P. 90-94.
  10. Pirozhenko T., Soroka I. (2018). Tendency and Dynamics of Communicative-Speech Development of a Preschool Age Child. *Psycholinguistics : [collection of scientific works State Higher Educational Establishment «Pereyaslav-Khmelnytskyi state pedagogical university named after Hryhoriy Skovoroda»]*. Pereyaslav-Khmelnytskyi: FOP Dombrovska Ya. M. 24(1). P. 289–303. DOI: 10.31470/2309-1797-2018-24-1

11. Podchasov E.V. Stressful states of the child during the war. *Personality, Society, War*. Kharkiv, 2022. – Issue 4. P. 93-95.
12. Rudik O.A., Molodushkina I.M. The interaction of the DZ and the family: teaching and methodical guide. Kharkiv: Publishing House "Osnova", 2013. 222 p.
13. Cheverda A.O. The influence of fitness classes with elements of sports dances on the development of coordination abilities of children 6-8 years old. *Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series № 15. Scientific and Pedagogical problems of Physical culture (Physical culture and Sports)*. Kyiv, 2020. – Issue 2 (122). P. 183-186.
14. Cherepanya N.I. Organizational and pedagogical conditions for preparing children for school: Autoref. Thesis Cand. Ped. Sciences: 13.00.08. Odesa, 2006. 20 p.
15. Scarlet S.M. Education of Ukraine under martial law. Innovative and project activity: science-methodical collection. Kyiv-Chernivtsi: Publishing House " Bukrek ", 2022. 140 p.

DOI 10.31392/UDU-nc.series15.2023.11(171).18
УДК: 371.125.3.037 (021)

Касарда О.З.,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри здоров'я та фізичної культури, Волинський національний
університет імені Лесі Українки, м.Луцьк;
Чеханюк Л. О.,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освітніх педагогічних технологій, ПВНЗ «Академія
рекреаційних технологій і права», м.Луцьк;
Галицька А. Б.,
асистент кафедри здоров'я та фізичної культури,
Майстер спорту України з волейболу,
Волинський національний університет імені Лесі Українки, м.Луцьк
Герасимюк П. П.,
асистент кафедри здоров'я та фізичної культури,
Волинський національний університет імені Лесі Українки, м.Луцьк

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті висвітлено одну з актуальних проблем сучасної вищої школи – формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до професійної самореалізації. Навчальний процес у вищому закладі освіти забезпечує кожному студентові широкі можливості максимально розвинути свої здібності та успішно опанувати обрану професію. У статті наголошується на важливості результатів праці вчителя фізичної культури, від якої значною мірою залежить стан здоров'я, рівень працездатності і навіть професійне майбуття учнів. Розкрито основні вимоги до підготовленості майбутнього вчителя фізичного виховання, які базуються на сукупності взаємопов'язаних фізкультурно-виховних і психолого-педагогічних знань та вмінь. Визначено зміст, структуру та основні етапи професійної діяльності майбутнього фахівця у сфері фізичної культури.

Ключові слова: фізична культура, фахівці, підготовка, зміст, етапи.

Chekhanjuk L.O., Kasarda O.Z., Galytska A.B., Herasimiyuk P.P. Formirovanie to readiness of future teachers of physical culture to professional activity. Lately in Ukraine there was an anxious and difficult situation with worsening of health of students and student young people. Such state can be explained influence of pandemic and active war of Russia against our country. These realities hurt children and students in teaching, force to evacuation and stay in shelters. Therefore an increase of physical preparedness and state of health of children and young people is one of main tasks of educational process. In such terms an important role is taken professional activity of teacher of physical culture. The purpose of the article: Description of structure of forming of readiness of future teachers of physical culture to professional activity. Result: The issue of the day of modern higher school is marked is providing every student possibility maximally to develop the capabilities and successfully to master a select profession. It is indicated on importance of job of teacher of physical culture, on which the state of health, level of capacity and even professional future of students, depends to a great extent, performances. The basic are exposed requirement to preparedness of future teacher of physical culture, which are based on the aggregate of associate athletic-educate and psychological and pedagogical knowledge's and abilities. Maintenance, structure and basic stages of professional activity of future specialist, is designated in area of physical cultures and sport. Conclusions: A teacher of physical culture must be well-prepared to execution of the professional duties. His professional-pedagogical activity has a row of elements which co-operate between itself and have affecting humanizing.

Keywords: physical culture, specialists, preparation, content, stages.

Постановка проблеми. Сьогодні українські школи мають ще більше сприяти поліпшенню фізичного стану учнів, який значно погіршився через військові дії російських агресорів на території України. Зазначені реалії змушували (і нині змушують) до обмежень у навчанні, евакуації, перебування в укриттях тощо. У зв'язку з цим, успішне засвоєння теоретичних і практичних дисциплін залежить не лише від бажання і здібностей учасників освітнього процесу, а й від стану їх здоров'я та рівня фізичної працездатності. В такій ситуації вагоме місце займає фізична культура, яка здатна покращити фізичний